

Surt el primer y tercer diumenge de cada mes.

SUMARI

¿Están endarrerits nostres pagesos? (continuació.)

Secció d' agricultura pràctica.—De las sembras en tendas (llits de fems) de las to-materas, pebroteras y alberginieras (fig. 9).—Mata-pugóns, de Damaniou (fig. 10).—Cuarta vetllada d' hivern ó sian conversas hortícolas á la vora del foch.

Secció de varietats—Lo gat y 'l gos, (acabament).

Noticias agricolas.—Utilitat del gram.—Propietats econòmicas del blat de moro ó mo-resch.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN ANY.	20 RALS.		REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
MITX ANY.. . . .	11 »		
TRES MESOS.	6 »		PORTA-FERRISA 18, BAIXOS.

S' ADMETEN ANUNCIS Á PREUS CONVENCIONALS

Ayuntamiento de Madrid

ARBRES FRUYTERS

Forsa superior, de 8 à 15 pams d'alsada del antich y acreditat Criadero de F. Montané de Lleyda, premiat ab medalla de plata en la exposició agrícola de 1872, celebrada en Barcelona.

COLECCIÓ D' ARBRETS

y plantas pera jardins á preus sumament modichs.

PREUS D' ARBRES FRUYTERS.

Avellaners, Codonyers, Nogueras y Parras á 3 y $\frac{1}{2}$ rs. un; lo cent 14 duros.

Pomeras, Pereras, Figueras y Cirerers á 5 y $\frac{1}{2}$ rs.; lo cent 25 duros.

Presseguers, Ametllers y Oliveras arbequinas á 5 y $\frac{1}{2}$ rs.; lo cent 28 duros.

Abricoquers, Pruners, Nesprés y Magraners á 8 rs.; lo cent 32 duros.

Oliveras Sevillanas de 20 á 40 rs.; lo cent 80 duros.

Depòsit en Barcelona: pera las demandas dirigirse á D. Francisco Montané, Paseig de Gracia. núm. 134 y en Lleyda, carrer Major núm. 108.

FÁBRICA D' ADOBS COMPLERTS

Ó SIGAN

FEMS PERA LAS TERRAS

(PRIMERA EN ESPANYA, FUNDADA EN JANER DE 1863.)

PER L' ENGINYER INDUSTRIAL

DIRIGIDA PER LO PERIT AGRONOMO

DON LLUIS JUSTO Y VILLANUEVA.

DON FRANCISCO X. TOBELLÀ Y ARGILÀ.

DISTINGIDA AB LOS PRIMERS PREMIS

EN LAS EXPOSICIONS DE

SARAGOSSA, BARCELONA, VIENA Y FILADELFIA

PER LO

ADOB COMPLERT CATALÀ

PERA TOTA MENA DE CONREUS Y TERRENOS.

Pera las demandas: dirigirse als Srs. Ginesta y Marquet, Portxos de 'n Xifré, núm. 6, pis baix, en Barcelona, ó en los depòsits establerts á fora.

Ayuntamiento de Madrid

L' ART DEL PAGÉS.

¿ESTÁN ENDERRERITS NOSTRES PAGESOS?

(CONTINUACIÓ.)

«¡Viuen en los pobles de certa importancia si es que no resideixen en las grans capitals! ¿Y qué fan?»

Aixís terminabam nostre article anterior. Trista realitat que toquem al visitar algunas hisendas en las que coneixerém tot seguit sens necessitat de preguntarho si 'l propietari hi resideix ó be si tant sols puja á visitarlas algunas vegadas durant l' any.

Veritat es que la falta de seguretat en lo camp y la frecuencia ab que 's repeteixen los disturbis per causas políticas en nostre pobre país, es un gran motiu que ha obligat á molts á retirar-se á las ciutats y á retraurers de visitar ab frecuencia sas hisendas; pero ¿no hi contribueix molt també 'l que en lloch de dedicar son temps á la administració de sas fincas, molts propietaris s' han donat també, per desgracia, á fer política? Crech que molt d' aixó hi haurá també, y una cosa porta necessariament l' altre.

¿Y ahont radica aixó? Generalment en la residencia en los pobles. Vejám donchs que fan en ells aixís que s' hi instalan.

No estranyarán mos lectors que seguesca ab minucio-

sitat la vida que porta un propietari en un poble desde que 's lleva fins que 's fica al llit, puig sent mon objecte manifestar sols las causas que contribueixen al atrás de nostra agricultura, degut en gran part al descuyt de nostres agricultors, y no á la falta de coneixement en son ram, precis m' es detenirme en certas minuciositats.

Instalat ya en lo poble que ha elegit per sa residencia, es natural que hi tinga certas relacions ó que si no las hí tè se las procure pera poder tenir un lloch ahont matar lo temps, com s' acostuma a dir.

Desde luego comensa per olvidar-se de aquell adagi que diu que, qui 's lleva dematí tè temps per tot; porque com no tè d' anar al trevall, y las casas dels amichs están tancadas y los centros de reunió están deserts, es necessari esperar á que 'l sol fassi sa carrera. Se lleva donchs tart y 's desdejuna, pero com encara fins al dinar hi mancan tres ó quatre horas y l' afició al estudi no es lo que mes lo domina, per passar lo rato se 'n va á la plassa, ó á casa d' un amich á discutir sobre política general ó sobre cosas de la localitat.

Tocan las dotze, hora en que s' alsa la sessió pera continuarla en habent dinat, no en una casa particular, sino en lo café ó en lo cassino. Lo dematí hem vist que l' empleaba ben malament. Vejam la tarde com l' emplea.

Esperém las duas y l' espectacle es curiós. Si lo poble tè fabricació, s' observa ab bastanta precisió la retirada dels insdustrials pera dirigir-se á sos tallers ó magatzems, pero'ls agricultors no se 'n van, ans al contrari, assentats entorn d' una taula, esperan tranquils lo vespre discutint sobre política ó jugant petitas quantitats que poch á poch, ab la costum, creixen considerablement.

Gayre bè may, pot ser ni una sola vegada, se tracta de

assumptos relacionats ab l' agricultura; no 's discuteixen los medis de regenerarla, ningú parla de observacions que hagi fet en sos camps, en son bestiar, en sos boscos ó en sas vinyas, á no ser en épocas de alguna malura. Aixó millor nos ho podria dir l' Institut Agrícola de San Isidro, aquesta digna corporació á qual entorn s' haurian tingut d' agrupar tots los agricultors. Que 'ns diga ella quinas son las subdelegacions que existeixen, ó millor, quinas trevallen.

No vol dir aixó que sia indispensable viure en lo camp per mes que sia molt millor ferho; tampoch vol dir que 'l propietari no sia sociable y que no s' ocupe de res mes que de sos terrossos, que sia sols ell lo culpable dels compromisos politichs ó no polítichs en que 's veja ficat, y que lo que he dit sia l' únich que tinga lloch: no hi ha regla sens escepció. Jo mateix que apunto aquets defectes, tal vegada sia d' ells víctima, pero si tingués d' analisar una per una las circunstancias en que pot trobarse cada propietari que l' obligan á viure d' aquesta ó d' aquella altra manera, seria tasca molt llarga y tindria que entrar en terreno que no vull ni puch trepitjar.

No es aquest mon propósit ni puch ferlo, aixís es que apunto, com vas dir al principi, causas generals, defectes que tothom veu. Escrich per combatrer l' idea de que estém atrassats y no tenim coneixements agrícolas, y per aixó fer, es menester tenir datos, y ab que sigan generals bastan. Ara 'l lector; segons las circunstancias, pot jutjar y apreciar com millor vulga.

J. C.

Agricultor.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRÁCTICA.

DE LAS SEMBRAS EN TENDAS

(Llits de fems)

DE LAS TOMATERAS, PEBROTERAS Y ALBERGINIERAS.

La molta importancia que té en l'horticultura, estimats pagesos, l'operació que acabém d'anotar, nos mou á tractarla encara que com se sol dir, á grans pinselladas, per causa del reduhit espay de que disposém, puig que son molts los que la practican y pochs los que ho fan de la manera deguda.

Y en efecte, lo planter de tomaquera, pebrotera y alberginiera primerench, es avuy dia lo que mes productos rendeix al hortelá, comparat ab los demás planters hortenses.

Emperó, si bé es una veritat que dona pingües ganancias al hortelá, també ho es qu'apeteix d'una manera considerable, mes gastos y mes atencions, que de cap manera son necesaris en lo planter de sebas, cols, escarolas, enciams etc. etc., fet al aire lliure.

Fetas aquestas observacions entrém en materia.

Essent originarias dels païssos calents, ditas plantas hortalissas, es indispensable establir las tendas ó llits, en paratjes resguardats dels frets y vents.

Los llits calents ó tendas qu'económicament se preparan en las hortas, consisteixen en obrir un clot d'un metro (poch mes de 5 pams) d'ample, per quatre decímetros (poch mes de dos pams) de profunditat, ab la llargada sufficient pera la llevar que vulga sembrarse; en qual clot se col·loca lo fem, per capas, apretantlo bé fins que tinga una gruixaria de dos decímetros (poch mes d'un pam); se cubreixen estos fems ab una nova capa de mes petits,

de 5 centímetros (3 travessos de dit) damunt la qual s' estenen las llevors, després de haberlos ben aplanat ab una post, y se cubreixen ab dos centímetros del mateix fem garbellat, ó millor ab lo *roldó* ó residuos de las pellerías.

La sembra deurá procurarse siga mes aviat clara qu' espessa per lo motiu de que fentla de la última manera, resultan plantas molt débils y raquíticas.

Luego de cuberta la llevar se rega ab regadora de má y de pluhas finas, tornant á regar sempre que siga convenient.

Aquestos llits ó tendas se resguardan dels frets durant la nit y temps borrascosos, ab canyissos, estoras d' espart, jonch ó palla llarga.

També poden establirse aqueixas tendas, sobre terra, sens necessitat d' obrir cap clot, valentse al efecte d' un cercat de paret de mahons de plá, ó simplement posts collocadas horisontalment.

Debem anotar que pera que en las tendas ó llits, se desenrotlle lo calor necessari pera la sembra dels tomatechs, pebrots y alberginias, aquestas dehuen ferse exclusivament ab fem d' estable (particularment de caball per esser molt mes calent) lo que será, sempre que siga possible, acabat de traurer del estable. Si lo fem fos algo sech y poch calent en l' acte d' emplearlo, será precís obrir la pila y remullarlo immediatament avans de ferlo servir pera la construcció del llit, precaució suficient pera que entri en fermentació y desenrotlli lo calor que 's desitja.

En las hortas ben muntadas se construheixen los llits, en caixons de fusta d' uns 4 decímetros d' alsada, un metro 50 centímetros d' amplada, ab dos metros de llargada.

Aquestos caixons se cubreixen ab una vidriera que pugalsarse y baixarse segons siga necessari; estant retin-

guda sobre del caixó ab llistons fixos en la paret de devant pera que no rellisqui, tal com ho demostra la figura 9:

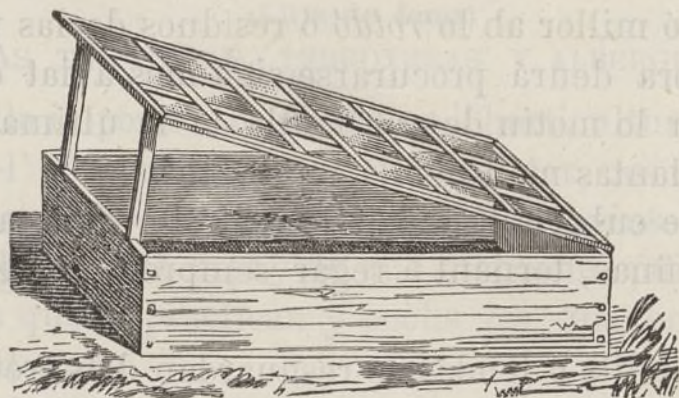

Fig. 9. Caixó pels llits de fem ó tendas.

S' aixeca lo march de la vidriera y se 'l manté obert quant es necessari, per medi d'un encaix de fusta qual disposició permet donar mes ó menos ayre á las plantas.

Las tomaqueras, pebroteras y alberginieras senten molt lo fret, y se sembran juntas: las primeras sembras se verifican per Desembre y Janer, y las últimas per Maig, emperó sols se sembran en llit calent las de Desembre fins al Mars; las demés en taulas ó capsadetas, sens temor de las intemperies.

Al cap de 8 ó 10 dias, comensan las novas plantas á naixer, y deu cuydarse de que no rebian molt lo sol las alberginieras; se regan dits planters tot sovint ab la regadora de má; y se trasplantan al cap de 6 ó 8 setmanas, pera ferlas en lo lloch que dehuen ocupar fins á la *fructificació*.

Per últim, durant la creixensa de las novas plantas, deurá tenirse gran cuydado en no deixar creixer las herbas dolentas en lo planter; y perseguir de vespre, una especie d' orugas vulgarment anomenadas *dormidoras*

que devoran ab afany los brots de las tendras plantas. (1)

Molins de Rey, Janer de 1877.

R. G. Agricultor.

MATA-PUGÓNS.

Tothom sab que 'l petróleo destrueix perfectament los pugóns. Pero aquesta substancia no deixa pas de ser d'

Fig. 10.

Mata-pugóns.

un empleo costós cuan s' aplica en grans quantitats, per exemple, quan se neteja per medi d' un pinsell; en aquet cas, tè altre inconvenient de desorganisar las parts verdas de las plantas sobre las quals se tira y sovint acaba ab los arbres.

Aquet doble inconvenient desapareix si 's tè cuidado d' operar pèl matí, á las horas que 'ls pugóns están reunits sobre las branca grossas, y emplear lo petróleo al estat de pluja.

Lo petit instrument imaginat per M. Damaniou, per aquest objecte, pot reportar molts bons serveys. Se compon (fig. 10) d' un canó de ferro ab rosca, á fi de poder arribar á diferents alsadas; l' instrument está provist per l' altre extremitat d' un tubo de goma armat d' una embocadura. Basta bufar per aquest tubo pera fer sortir en forma de pluja 'l líquit insecticida colocat en lo recipient.

(1) Nota de la R. Lo medi empleat ab bon éxit pera agafar certas bestietas que 's menjan los tendres brots, consisteix en buidar mitja patata y posarla boca baix pera qu' hi vegin á redossarse y allavors al alsarla s' hi trovan y s' aixafan ab los dits.

VETLLADAS D' IVERN

Ó SIGAN

CONVERSAS HORTÍCOLAS Á LA VORA DEL FOCH.

Cuarta vetllada.—Dels adobs.

—Entenem per *adobs*, prosseguí don Miquel en la nit següent, las substancias qu' aplicadas al terreno subministran á las plantas, materias pera son aliment y que contribueixen á millorar la calitat de las terras, fent-las mes aptes y fértils pera la vegetació.

Los adobs se clasifican en naturals y artificials: Los naturals son aquells que procedeixen del moviment general de la naturalesa, ó siga de l' atmósfera, lo sol, l' ayre y l' aygua. Los artificials son aquells que l' home proporciona á la terra, per medi de las descomposicions de varias sustancias orgánicas é inorgánicas y la barreja de las mateixas.

Entre tots los adobs, el que major efecte produheix en la terra y el mes complert de tots es sens dupte, lo fèm d' estable.

Si se examina la composició d' aquest fèm y la del terreno, se veurá que entre un y altre, reuneixen tots los cossos que constituheixen qual-sevulla planta.

Lo fèm d' estable porta en lo terreno un element de fertilitat, qu' es l' *humus* anomenat també *mantillo* ó *terra vegetal*, substancia de color fosch, producto de la descomposició de las materias vegetals y animals que s' acumulan en l' estable y que per conseqüencia contè tots los elements de la nutrició vegetal.

—Aixó que vos ne diheu *humus* ó *mantillo*, digué 'N Felip, deu esser lo que nosaltres anomenem *fems petits*, que solen trobarse en lo fondo dels femers y sota la fullaraca dels boscos, en qual part solen trobarse los *robollons* y demés bolets que anem á buscar quant n' es lo temps.

—Aixó mateix: pus bé, l' abundancia de *mantillo* constituheix un gran fondo de riquesa, que 's designa ab lo nom de *fertilitat acumulada*; essent l' origen de la feracitat dels terrenos dels grans boscos d'América.

L' *humus* descompon ab energia l' ayre atmosfèrich, quals gasos aixís com los dels adobs frescos ó tendres reté, com tots los cossos porosos: absorbeix ávidament l' humitat ambient, y á causa de son color fosch y de sa porositat, que comunica á la terra, absorbeix molt calor, neutralissat per la frescor que li proporcionan la *capillaritat* é *higroscopicitat*.

—Quina lletania de noms mes estranys, don Miquel, digué l' Isidro: si no feu lo favor d' esplicarnos lo que volen dir, no vos entendrem pas.

—A aixó vaig, amich meu; la *capillaritat* es una forsa qu' obliga als líquits á pujar per uns canonets del diámetro d' un cabell y menos: aixís succeheix en las terras, las arenas, lo sucre y altres cossos semblants, al sumergir un de sos punts en un líquit qualsevol, puig se veu desseguida completament humit.

L' elevació del petroli y l' oli en lo blé dels llums quant creman; l' ab-

sorció dels líquits per las esponjas, la dessecació de la tinta ab lo paper d' estrassa ó sense cola, son altres tants fenómens fàcils de recordar, originats per la capil-laritat.

La capil-laritat, contribueix poderosament á l' elevació de la sava y dels suchs nutritius que prenen los vegetals del terreno, y pera sostenir-se la vida, indispensablement deuen passar aquestos suchs per un número infinit de vasos ó canonets capil-lars de que están formadas las plantas.

L' *higroscopicitat*. es la propietat que tenen los cossos de xuclar ó despedir humitat.

—Gracias, don Miquel. digué 'n Joan Anton; veus aquí una cosa que crech que tots ignorabam completament: á lo menos, jo, no 'n sabia pas res.

—Lo mateix nosaltres, respongueren tots los demés.

—Prossegueixo donchs, dihent que lo mantillo se troba per lo regular en débils proporcions en la major part dels terrenos, y sa abundancia excessiva, sols es bona per los cultius de l' horta, ahont pot neutralisarse son calor excessiu per la irrigació, y labors freqüents pera destruir las herbas dolentas en que abunda.

Pera lo cultiu de las hortalissas, s' emplean com adob, tota classe de restos orgánichs é inorgánichs, ja sigan animals, vegetals ó minerals, las cendras, lo sutje de las ximeneyas, lo llot ó solatje de las ayguas; las escombrarias dels carrers, la runa ó desferra dels edificis, las cendras de las torbas, hullas y ligníts, la cals, lo guix, la pols de las carreteras; la sal comú, lo salitre, la fosforita; los líquits dels femers. las ayguas procedents de las fàbricas ahont s' elaboran productos d' origen animal, las dels rentadors de llanas, y dels estanys ó bassas ahont s' amaran los cá-nems y llins etc. Tots aquestos cossos subministren á las plantas, los elements que necesitan pera sa nutrició y desenrotllo.

Atenent á la duració ó rapidesa de l' acció dels féms sobre las plantas, aquestos se divideixen en *calents* ó *sechs* y en *frets* ó *humits*. Aquells se descomponen ab prontitut, y no contenen molta aygua; tal son, la sanch, las materias femptosas solidificadas, los excrements humans, los d' ovella, de caball, de colom y de gallina, lo guano etc. Los frets ó humits son los que se descomponen ab molta lentitut, com los excrements de la rassa bovina, los residuos de las fàbricas de teixits de llana y seda, los ossos, banyas, molts adobs líquits, las sustancias vegetals etc.

En quant á la aplicació dels adobs debem notar que la naturalesa d' aquestos deu esser acomodada á la qualitat del terreno. Si fos argilós, humit y fret li convindrán molt los calents y sechs: y si per al contrari, fos lleuger y calent millor li serán los frets y humits.

Per últim debem anotar que no todas las hortalissas requereixen la mateixa quantitat de fems; tant quant mes dissipadora es una planta, tant mes necessita, y quant mes calent es un terreno tant menos n' hi fá falta.

—Demá. ajudant Deu, vos parlaré de la irrigació, qüestió molt important pera l' horticultura, puig que sens ella no es pas possible lo bon cultiu d' hortalissas.

—Moltas gracias don Miquel, digué l' Isidro; santa nit.

G. y R. (RICART.)

SECCIÓ DE VARIETATS

EL GAT Y 'L GOS.

(Acabament.)

El gos á mes de ser bonich, viu y lleuger, tè qualitats recomenables baix tots punts de vista, per las quals sab captarse l' amiat de son amo. Quan se li acosta ho fa ab la cua baixa y tot arrastrantse va als seus peus pera oferirli lo seu valer, esperant ordres, y una mirada li basta, porque á lames petita senyal coneix lo que vol.

Es mes fidel y mes constant que l' home, y sens tenir coneixements com aquet es molt sensible: no coneix l' ambició, ni l' interés, ni 'l desitg de venjansa, ni tè altre temor que 'l de no agradar: tot ell es zel, tot obediencia. S' olvida mes dels agravis que dels beneficis, sofreix y olvida 'ls mals tractaments, y quan se recorda d' ells, lluny de fugir s' acosta á llepar la ma que li ha pegat. Es manso y se instrueix ab poch temps y com á us y costum de bon criat es orgullós en la casa del rich y rústich en la de camp: sempre actiu y diligent pera servir á son amo, y obsequiós sols ab los seus amichs, no fa cas de las personas indiferents, y se declara contra 'ls pobres, porque las necessitats los fan importuns: y coneixentlos per lo vestit, per la veu y per son aspecte no 'ls deixa acostar; si per la nit se posa á son cuydado la guardia de la casa, aqueixa mateixa confiansa 'l fa mes atrevit y mes fèrestech: vetlla, ronda, sent desde lluny los estranys, y per poch qu' aquets se deturin, ó intentin franquejarse l' entrada, se 'ls tira demunt y lladra continuadament ab furia, posa la gent en alarma y al mateix temps qu' avisa, lluyta.

La fidelitat del gos es á tota proba; coneix sempre á son amo y als amichs de la casa; avisa l' arribada dels forasters: quan ha perdut á son amo 'l crida ab udols y per llarch que siga 'l viatge, se recorda del camí tan sols hi hagi pasat una vegada. ¡Si la rabia no vingués á ferlo tan terrible, seria l' animal mes digne d' estimació, d' entre tots los que poblan la terra! (1).

No m' aturaré á fer una ressenya de las infinitas menas de gossos; porque ab la mal trempada ploma ab qu' escrich no sabria trassarlas: mes no deixaré d' indicar algunas de las qualitats de certas rassas, y molt menos passar per alt las que fan una munió de serveys á l' agricultura en general. Jo he sentit dir qu' á Fransa comensan á servirse del gos pera conduir verduras, engantxanlo en un carret proporcionat á la seva forsa. A Bèlgica y en los Payssos-Baxos fan que, col·locat aquest animal en un tambor, moguia la manxa de un forn, y tirant un carret porta á domicili 'l pa, la carn, las

(1) Los antichs del temps de la *velluria* feyan tenir com á mida de prevenció, el cossi plé d' aygua per remullar la sola á fora la porta de los sabaterias, y també en las fonts hi habia una bassa al costat, mes baixeta, porque 'ls gossos poguessin ferse passar la set. *Aruy* sols queda algun ataconadó y casi cap font qu' ho tinga.

llegums, la llet, el carbó vegetal y un altre munió d' articles que constitueixen las provisions diarias de las casas.

Sens anar tan lluny, en Barcelona n' hem vist un que feya rodar l' ast d' una fonda; un altre que, enganxat d' un cotxet, pasejava una criatura. ¿Quí no ha sentit á parlar dels gosos de las montanyas de Sant Bernat? destinats únicament á buscar y tornar á son camí 'ls viatjers, que, sorpresos per las nèus, s' habian estraviat. No fa mòlt temps que 'ls diaris de Barcelona van portar, qu' estant ofegantse un xicot en lo moll y no atrevintse 'ls seus companys, ni 'ls espectadors á salvarlo, arriba un gos dels anomenats de Terranova, 's capbosa al mar, l' agafa per los cabells, lo trau á fora, s' espolsa l' aygua ab la que remulla als badochs y s' en va fugint tot content, deixant ab un pam de nas á tots los presents y denantlos una llisó.

En fi, tot estant á l' escon en la llar de la bora del foch, prenent l' escalfor durant las nits d' hivern ¿quántas y quántas cosas maravillosas no s' contan dels gossos? ¿Quin ha descobert l' assésí de son amo, presentantlo al tribunal á la vista del matador; quin ha ensenyat lo lloch ahont lo seu amo tot cassant ha tingut la desgracia d' enjegárselhi l' arma, ab tan mala sort que l' ha deixat al siti, corrent á la casa, demostrant ab sos grinyols la pena que l' aclapara y volgient indicar que 'l segueSCAN ahont ell los acompanyará! Altres y altres cosas podriam dir, que fora un quènto de may acabar; mes, ab las ditas n' hi ha prou per donar á compendre no sols la fidelitat d' un gos, si que també totas las demés cosas que de ell nos contin y que per estranyas que 'ns semblin, no 'ns han de pareixer impossibles.

Del gos mastí ó de remat, es de quin vaig á parlar, ja que d' ell nos servim directament en las nostras casas de pagés. Es lleig, de aspecte trist y salvatge y n' obstant es quin te mes instint de tots los demés gosos; té un carácter fixo, independent de tota educació, es l' únich que naix, diguemho aixís, ensenyat, y guiat per naturalesa 's dedica per sí mateix á guardar los remats ab una continuació, vigilancia y fidelitat singulars; los conduheix ab admirable y no adquirida intel·ligencia, y sos instints son l' admiració y repós de son amo; quan, per al contrari, se necessita paciencia y temps per instruir als demés gossos, y adestrarlos pera 'ls serveys á que 's destinan. Si 's considera tot aixó, se regoneixerá qu' aquet gos es lo mes útil de tots, lo quin te major analogía ab l' ordre general dels sers vivents, que mútuament necessitan uns d' altres, y ab una paraula, quin deu mirarse com á mostra de tota la rassa.

Finalment, ab lo nom d' *alum de gos*, se paga á bon preu pera l' adop dels cuyros, la bruticia de tots ells.

Després de morts; l' industria hi pot trobar un element en sas pells y las plantas un aliment en sas carns.

Ab tot y aixó, donchs, qu' habem vist y sentit, hi ha mòlta diferencia del modo de ser de l' un á l' altre, y per lo mateix mòltas vegadas vihen junts: preneu patró de son comportament, fent que may puga aplicarse á nosaltres aquell modisme, que diu: «están com gat y gos.»

FRANCISCO X. TOBELLÀ.

NOTICIAS AGRÍCOLAS

Utilitat del gram.—Aquesta planta tan vividora, d' arrels rastreras, que desenrotlla en cada articulació uns brins de mes d' un metro y que naix sens cultiu en nostre país, es una de las que 'l pagés persegueix ab mes malicia y tenacitat.

No obstant, es utilísima pera forratges, per obtenir (esperits) y per las voras dels rius y llochs envassats.

Com forratge, es molt nutritiu, serveix pera que las vacas donguin gran quantitat de llet, y 's dona 'ls caballs en petita quantitat, com la cibada. Cuan s' usa ab aquest objecte, 's pren l' arrel que ha sigut arrancada, se l' asseca al sol durant algunas horas y després se la renta en una corrent d' aigua, pera separar la terra que puga portar. Un altre de las aplicacions que 's fa del gram es l' obtenció del esperit. Ab dos metros cubichs d' aquesta arrel se produheix la mateixa quantitat d' esperit, com ab un de rahims. Lo procediment no es molt práctic, y s' ha estés poch. Colocat lo gram en las voras de las aguas de corrents rápidas, serveix pera retenir la terra ab sas arrels, y també pera detenir las brossas ab sos brins, y aumentar aixís l' alsada del terreno. Resisteix fácilmente llargas inundacions, y en aquest cas dona molt millors productes que altres plantas acuáticas.

Propietats econòmicas del blat de moro ó moresch.—Preneu vostre blat y deixeu nos nostre moresch, deya l' americá als soldats inglesos durant la guerra de l' Independencia. Y en efecte, lo moresch es una de las plantas mes preciosas per la varietat de sos productes, constituhin en Espanya una riquesa encara no explotada suficientment, com ho está, per exemple, en Méjich y altres pobles d' America.

Son adob es lo millor pera la formació de prats artificials. No hi ha cereal qu' ofereixi al bestiar mes delitós aliment, que sa canya segada avans que floresca. Es un fet conegut que la llet de vacas, cual aliment consistesca unicament en lo forratje del blat de moro, es mes abundant y ensucrada que la de las mantingudas ab pastos ordinaris, ó sia en prats.

La farina del moresch cuyta en aygua, llet ó caldo, es un aliment bastant agradable al paladar, y molt sá. Las espigas tendras del moresch de Turquía poden prepararse en vinagre com los cogombres.

Los Indios menjan los grans del blat de moro quan están encara verts y en llet, com nosaltres usém los pésols. Los inglesos usan lo moresch en la fabricació de la cervesa. Los americanos extrauen d' ell per la fermentació un licor espirituós y arriban á preparar ayguardent de molt bona qualitat.

Lo blat de moro cuyt fa engreixar aviat los peixos en son viver, y 'ls comunica un gust agradable, que descubreix fácilmente un paladar delicat.

També s' usan las canyas del moresch pera cubrir los sostres de las casas de pagés y pera la construcció dels cels-rasos en las dels senyors, y las fullas qu' embolican sas espigas serveixen pera confeccionar cómodas márfagas, aixís com també son d' utilitat pera la fabricació de paper. Ademés, lo pá de moresch, en cocas primas, es un aliment sá pel home, fins al punt de ser preferit en molts punts de las Américas al pá de farina de blat.

GABELLA DE GINESTA Y DE PI

N' hi ha per vendre: de 1.500 á 2.000 cargas de la primera y de 2.000 á 2.500 de la segona á casa Montmany del Papiol, aixís com també *Plátanos y acacias pera passeig, y moreras* pera l' alimentació dels cuchs de seda. Tot de forsa superior, de bona mena y á bon preu.

Informará l' amo de l' hisenda de casa Montmany del Papiol, duenyo del establiment de vins anomenat «La Llegítima.»—Plassa de Catalunya, Café de Pelayo.—Barcelona.

LOS HEREUS

Cartas familiars sobre un assumpto trascendental,

PER

D. GAYETÁ VIDAL VALENCIANO

Forma un cuaderu de regulars dimensions y se ven á dos rals en la Administració d' aquest periódich.

GRAN CANTITAT

DE

FOSFAT DE CALS

procedent d' una fàbrica de productos animals ó sigan *desperdiçis d' ossos y banyas* en estat de ser aplicat immediatament á las plantas com *adob* y á un preu molt acomodat. *Informarán* en lo carrer del Càrme, número 41, pis 2.º, 1.ª porta.—Barcelona.

MAGATZEM DE PAPER

DE

JOAN POCH

PLASSA DE LA LLANA, NÚMERO 19.

Depósit de paper y cartró de tota mena, estampas, cromos, decalcomanias, y tots los articles corresponents á la fabricació de capsas de luxe.

Paper, carpetas y plomas per escriure, á un preu sumament baix.

Venda en gros y á la menuda.

BOTIGA DEL BANO

CARRER DEL

HOSPITAL, 19

BARCELONA

Gran surtit de varios géneros á preus molt ventatjosos, Pólvora de cassa y mina de la tan acreditada marca del Globo, fabricada com l'inglesa, Metxa per barrinadas, Cartutxos per escopeta de cassa á la Laffaucheux, Tacos, Perdignons, Pistons y altres articles pera cassar,

Y

UNICH

DEPÓSIT

DE MISTOS DE CERILLA

DE LA AFAMADA FÁBRICA

«EL GLOBO» DE VALENCIA

que tan bon nom s' ha conquistat, tant per l' inmillorable classe de mistos com també per la gran cantitat que contenen las capsetas, y aixó fa, que surtin molt ventatjosas pels consumidors.

PAPER DE FUMAR de totas classes y marcas.

CALENDARIS de totas menas y molts altres géneros.